

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні науково-
методичної комісії
факультету соціальної та
психологічної освіти
«24» грудня 2020 р.
(протокол № 4)

Голова науково-методичної комісії
доп. Бондаренко Г.В.

Умань – 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму атестаційного екзамену укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця за освітнім ступенем «Магістр» зі спеціальності 053 «Психологія», схвалена науково-методичною комісією факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 4 від 24 грудня 2020 року).

Атестаційний екзамен є кваліфікаційним і призначений для визначення теоретичної і практичної підготовки випускника до виконання професійних завдань. Програма і порядок проведення випускних екзаменів визначається «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», «Положенням про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії» та іншими нормативно-правовими актами.

Програма включає перелік питань дисциплін циклу професійної підготовки, передбачених навчальним планом, освітньо-професійною програмою підготовки фахівців зі спеціальності 053 «Психологія»:

- Соціальна психологія
- Психологічна діяльність та навчальний менеджмент
- Психологія вищої школи
- Психологія впливу
- Психологія сім'ї та статі
- Психологічні основи професійної діяльності
- Основи психологічного консультування
- Диференційна психологія
- Конфліктологія
- Психологія девіантної поведінки
- Організація та методика соціально-психологічного тренінгу
- Вікова та педагогічна психологія
- Вступ до спеціальності
- Історія психології
- Психологія особистості
- Психологія спілкування

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ», ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

Кваліфікаційні вимоги до магістра

Здобувач вищої освіти повинен мати належний рівень професійної підготовки, який передбачає: засвоєння знань про психічні явища, закономірності їх виникнення, функціонування та розвиток, поведінку, діяльність, вчинки; взаємодію людей у малих та великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності; здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології.

Як організатор різноманітних (або одного) видів діяльності в соціумі, здобувач вищої освіти повинен вміти застосовувати набуті знання в практичній роботі, має володіти методами соціально-психологічних досліджень, навичками проведення діагностичних вимірів розвитку особистості, а також впливу факторів середовища.

Магістр повинен уміти забезпечувати допустиме та доцільне психолого-педагогічне втручання у процес виховання дітей, підлітків, молоді; надавати допомогу сім'ї; виконувати роль з'єднувальної ланки між особистістю та суспільством; працювати в умовах неформального спілкування, залишаючись на позиції неофіційного лідера; будувати взаємостосунки в вихованцями на рівних, допомагати їм у період їх соціального та професійного визначення, захищати їхні права.

Магістр має бути гуманістом, повинен володіти комунікативними й організаторськими навичками, почуттям такту, бути висококультурною людиною. Його освіта передбачає здатність безпосередньо здійснювати психологічну, організаторську, різнопрофільну діяльність, що забезпечує його соціалізацію та профілізацію.

Загальні компетентності, якими повинен володіти випускник:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності, якими повинен володіти випускник:

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Випускна атестація здійснюється Екзаменаційною комісією у формі атестаційного екзамену.

Склад комісії затверджується наказом ректора університету. До складання атестаційного екзамену допускаються студенти, які не мають

академічної заборгованості. Під час екзамену студент отримує екзаменаційний білет, час для підготовки відповіді відводиться у межах 30 хвилин.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів, яка передбачена навчальним планом підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 053 Психологія в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Складання атестації проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін.

Атестація не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Всі засідання екзаменаційної комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на екзамені, записуються додаткові питання, що ставились здобувачеві, особливі думки членів комісії. Протокол підписують голова та члени екзаменаційної комісії, які приймали участь у засіданні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Оцінка відповіді студента здійснюється за стобальною шкалою відповідно до вимог ЄКТС: відмінно (A), добре (BC), задовільно (DE), незадовільно (FX).

Оцінки *«відмінно» (A)* заслуговує студент, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння основ психологічних наук і вміння вільно їх використовувати у відповідях на питання білету, ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями.

Зазвичай, оцінка *«відмінно»* ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять з психологічних дисциплін, усвідомлюють значення наукових знань для професійної діяльності психолога, творчо використовують їх у поясненні на прикладах.

Оцінки *«добре» (BC)* заслуговує студент, який виявив повне знання та розуміння основ психологічних наук, засвоїв категорії та сучасні теоретичні підходи у поясненні психічних явищ.

Як правило, оцінка *«добре»* виставляється студентам, які засвідчили системні знання та розуміння матеріалу з навчальних психологічних дисциплін і здатні до їх самостійного пояснення щодо використання в професійній діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки «задовільно» (*DE*) заслуговує студент, який виявив знання та розуміння основ навчальних дисциплін в обсязі, потрібному для майбутньої роботи психолога, але частково ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями. Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на іспиті, але продемонстрували здатність усунути ці помилки.

Оцінка «незадовільно» (*FX*) виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основних психологічних дисциплін, допустив принципові помилки у викладі основного матеріалу, не зміг відповісти на питання білету.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психологічних дисциплін або їх недостатньо для початку професійної діяльності психолога.

Програма атестаційного екзамену затверджена на засіданні кафедри психології № 6 від 09 грудня 2020 року.

/Зав. кафедри психології

О.Д.Сафін

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття про особистість в психології, її типи та структура.
2. Концепції особистості фрейдизму і неофрейдизму
3. Різновиди психологічного захисту та їх характеристика.
4. Вплив соціальних норм на поведінку особистості
5. Гармонійний та дисгармонійний розвиток особистості.
6. Емоційні властивості особистості.
7. Теорія особистості З. Фрейда.
8. Предмет, завдання та методи історії психології.
9. Періодизації історії психології.
10. Психологічні ідеї Стародавнього світу.
11. Психологічні теорії епохи Середньовіччя та Відродження.
12. Розвиток психології в 17-18 століттях.
13. Розвиток психології в Україні у 17-20 століттях.
14. Становлення наукової психології. Психологічні теорії 19-20 ст.
15. Фундаментальні напрямки психології.
16. Сучасні напрямки психології.
17. Поняття навчального менеджменту.
18. Функції управління навчанням.
19. Цілепокладання та його функції.
20. Принципи і правила постановки цілей. Види цілей.
21. Психологія планування діяльності.
22. Поняття мотивації та її роль в управлінні навчанням.
23. Стимули та стимулювання навчання. Види стимулів навчання.
24. Психологія оцінювання.
25. Специфіка тренінгової форми роботи.
26. Цілі і завдання тренінгу.
27. Загальні принципи тренінгу.
28. Вимоги до особистості тренера.
29. Фази розвитку тренінгової групи.
30. Формування норм і правил в групі.
31. Охарактеризуйте основні принципи профорієнтаційної роботи.
32. Опишіть форми і методи профорієнтаційної роботи.
33. Охарактеризуйте види здібностей та рівні їх розвитку.
34. Проаналізуйте основні стадії професійного становлення школярів.
35. Основні цілі і завдання профконсультації.
36. Розкрийте зміст поняття «професійне самовизначення».
37. Проаналізуйте мотиви професійної діяльності та професійної спрямованості особистості.

38. Охарактеризуйте соціально-психологічну сутність сім'ї.
39. Функції сім'ї та очікування кожного члена сім'ї щодо їх виконання.
40. Охарактеризувати типи сімей за навести приклади.
41. Які особливості соціально-психологічної структури сім'ї.
42. Охарактеризуйте фази життєдіяльності сім'ї.
43. Пояснити сутність поняття «стабільність шлюбу» та які фактори впливають на стабільність шлюбу та сім'ї?
44. Які умови готовності майбутнього подружжя до шлюбу.
45. Пояснити сутність механізму психологічного впливу та його структуру.
46. Охарактеризуйте види психологічного впливу.
47. Поясніть особливості явищ впливу: соціальна фасилітація і соціальна інгібіція (за Ф.Олпортом).
48. Охарактеризуйте методи психологічного впливу.
49. Які існують способи соціально-психологічного впливу? Навести приклади.
50. Пояснити сутність та ознаки маніпулятивного впливу.
51. Охарактеризуйте види та форми прямого навіювання.
52. Предмет вікової психології та її розділи.
53. Предмет педагогічної психології та її розділи.
54. Поняття про психічний розвиток. Кризи психічного розвитку особистості (за Л.С.Виготським). Поняття рушійних сил психічного розвитку.
55. Періодизація психічного розвитку та принципи її створення за Д.Б.Ельконіним (провідний вид діяльності, новоутворення, соціальна ситуація розвитку).
56. Ранній вік та його характеристика. Новоутворення раннього віку. Провідна діяльність. Криза 3-х років, її ознаки.
57. Соціальна ситуація розвитку дітей дошкільного віку. Провідна діяльність, новоутворення віку та їх характеристика.
58. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. Характеристика основних новоутворень молодшого шкільного віку. Навчальна діяльність як провідна діяльність та її структура.
59. Підлітковий вік та його характеристика (основні новоутворення, криза віку та її особливості, провідна діяльність). Спілкування підлітка з дорослими.
60. Юнацький вік та його характеристика (особливості розвитку особистості, новоутворення, провідний вид діяльності, соціальна ситуація розвитку). Проблеми професійного самовизначення.
61. Предмет психології вищої школи, її завдання та основні категорії.

62. Психологічна характеристика студентства як періоду ранньої дорослості. Зміни в пізнавальному та соціальному розвитку студентів.
63. Суперечливості та кризи студентського віку.
64. Механізми психологічних захистів у студентської молоді
65. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності.
66. Типологічні особливості сучасних студентів.
67. Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці.
Професіоналізація особистості студента
68. Складові та функції Я-концепції студента.
69. Психологічні особливості студентської групи та її структура.
70. Психологічне консультування в діяльності психолога.
71. Психокорекція як напрям діяльності психолога.
72. Планування роботи та документація практичного психолога.
73. Робоче місце психолога.
74. Мета та завдання діяльності психолога.
75. Психопрофілактична функція психолога.
76. Вимоги до обладнання кабінету психолога.
77. Вимоги до моральних якостей психолога.
78. Значення спілкування в формуванні особистості.
79. Вербальні засоби спілкування.
80. Види невербальних засобів спілкування.
81. Комунікативна функція спілкування. Зміст спілкування.
82. Інтерактивна функція спілкування.
83. Перцептивна функція спілкування.
84. Бар'єри спілкування.
85. Диференційна психологія як наука. Предмет і завдання диференційної психології.
86. Поняття про здібності, їх природу. Задатки як природні передумови здібностей.
87. Акцентуації характеру.
88. Поняття психологічної норми.
89. Стили педагогічного спілкування.
90. Індивід, особистість, індивідуальність.
91. Поняття конфлікту. Конфлікт і близькі явища. Методи дослідження конфліктів.
92. Структурні елементи конфлікту (об'єкт, предмет; сторони і учасники конфлікту).
93. Об'єктивні і суб'єктивні причини виникнення конфліктів. Ескалація

- конфлікту. Конструктивні і деструктивні функції конфлікту.
94. Поняття про конфліктогени. Види конфліктогенів.
 95. Психоаналітичні теорії внутрішньоособистісних конфліктів. З. Фрейд.
 96. Теорія комплексу неповноцінності Альфреда Адлера.
 97. Вчення про екстраверсію та інтраверсію Карла Юнга.
 98. Поняття соціальної психології як науки.
 99. Класифікація малих груп. Навести приклади.
 100. Характеристика неформальної групи.
 101. Що вивчають за допомогою методу соціометрії .
 102. Які відмінності методів експерименту та спостереження.
 103. Поняття та значення групи для особистості.
 104. Пояснити способи соціально-психологічного впливу: навіювання та мода.
 105. Поняття особистість, індивід, суб'єкт в соціальній психології.
 106. Сфери застосування психологічного консультування та корекції
 107. Спільні і відмінні риси психологічного консультування і психотерапії.
 108. Охарактеризувати основні види психологічного консультування.
 109. Інтимно-особистісне консультування та вимоги до нього.
 110. Сімейне консультування та вимоги до нього.
 111. Основні цілі і завдання психологічного консультування.
 112. Основні принципи психологічного консультування. Три варіанти позиції консультанта (першоджерела).
 113. Роль і місце консультанта у процесі психологічного консультування.
 114. Вимоги до особистості консультанта – модель ефективного консультанта.
 115. Поняття поведінкової норми, її види і ознаки.
 116. Охарактеризувати поведінкову патологію та її ознаки.
 117. Основні підходи до вивчення девіантної поведінки.
 118. Охарактеризувати причини девіантної поведінки.
 119. Основні види девіантної поведінки.
 120. Деліквентний тип девіантної поведінки.

Рекомендована література

Основна

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К.: МАУП. 2001. 96 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології. К. : Центр учбової літератури, 2008. 357 с.
3. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. К. Четверта хвиля, 2011. 256 с.
4. Демиденко В.К. Психологія вищої освіти: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2003. 48 с.
5. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
6. Історія психології : курс лекцій : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Н. В. Гриньова. Вид. 2-ге, допов. Умань : Візаві, 2020. 168 с.
7. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Психологія спілкування // Соціальна психологія. К., 2006. – С.72-163.
8. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. К. : КНТ, 2016. 437 с.
9. Лобанова А. С. Соціально-психологічні аспекти роботи з підлітками, схильними до девіації К. Каравела, 2012. 367 с.
10. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007. 447 с. . http://ebooktime.net/book_300.html
11. Організація і методика соціально-психологічного тренінгу / уклад. О.М. Шевчук. Умань. ПП Жовтий ОО, 2011. 133с.
12. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. К.: Либідь, 2003. 536 с.
13. Основи теорії гендеру : посібник / ред. колегія В. П. Агеєва, Л. С. Кобелянська, М. М. Скорик . К. : К.І.С., 2004. 535 с.
14. Павелків Р.В. Вікова психологія. – К.: Кондор, 2011. 468 с.
15. Палій А.А. Диференціальна психологія: навч. посібник. К.: Академ-видав, 2010. 432 с.
16. Перепелюк Т.Д. Психологія девіантної поведінки: методичні вказівки для студентів Умань: ПП Жовтий, 2011. 96 с
17. Перепелюк Т.Д., Ільченко І.С. Різновиди соціально-психологічного тренінгу: методичні рекомендації. Умань. ПП Жовтий, 2010. 133 с.
18. Психологічне консультування / Основи практичної психології. В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. К. „Либідь”, 2003. с.267
19. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навч. посіб. / М.В. Артюшина, Л.М. Журавська, Л.А. Колесніченко та ін.; За заг. ред. М.В. Артюшиної. Київ : КНЕУ, 2008. 336 с.
20. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В.А. Козаков, М.В. Артюшина, О. М. Котикова та ін.; За заг. ред. В.А. Козакова. Київ : КНЕУ, 2003. 829 с.

21. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: зб. міні-кейсів / М.І. Радченко, Л.А. Колесніченко, Л.Л. Борисенко та ін. Київ: КНЕНУ, 2010. 151 с.
22. Психологія спілкування / Уклад. С. Ю. Діхтяренко: метод. рекомендації. Умань : Жовтий О. О., 2011. 73 с.
23. Романовська Л.І., Подкоритова Л.О. Диференційна психологія: Навч. посібник. Львів: «Новий світ – 2000», 2008. 235 с.
24. Савчин М.І. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2011. 382 с. (Альма-матер)
25. Семиченко В.А. Психологія спілкування. К., 1998.
26. Собченко О.М. Психологія впливу. К.: Кондор, 2013. – 156 с.
27. Теслюк В. М. Основи профорієнтаційної роботи. К. : Ліра-К, 2017. 303 с.
28. Філоненко М.М. Психологія спілкування. К.: Центр учбової літератури, 2008. 223 с. http://udpu.org.ua/library_files/417948.pdf
29. Шеленкова Н.Л. Психологічні основи профорієнтації. Умань: Візаві, 2011. 230 с.
30. Шулдик А.В., Шулдик Г.О. Становлення особистості студента: психологічний аспект. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 220 с.
31. Якимчук Б.А. Психологія спілкування. Умань: Софія, 2007. 112 с.

Допоміжна

1. Кара-Мурза С.Г. Маніпуляція свідомістю. Навчальний посібник. Видання друге. К.: Оріяни, 2006. 528 с.
2. Кльон Л.А. Професійний розвиток психолога: сучасні тенденції. К.: Марич, 2009. 140 с.
3. Корольчук М.С., Трофімов Ю.Л., Осадько В.І. Методологічні та теоретичні проблеми психології. К.: Наука, 2013. 334 с.
4. Кудіна В.В., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: курс лекцій. К.: КСУ, 2004. 176 с.
5. Куєвда В.Т. Психологічні ретроспекції української етнокультурної моделі. Інститут психології імені Г.С.Костюка; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 103 с.
6. Педагогічна і психологічна науки в Україні. АПН України. Т.4. Педагогіка і психологія вищої школи. К.: Педагогічна думка, 2007. 440 с.
7. Перепелюк Т.Д. Вимоги до написання магістерських робіт. Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. 46 с.
8. Психологічне дослідження творчих перцептивних процесів на різних вікових рівнях / за ред. В.О.Моляко. К., Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 209 с.
9. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості / наук. керівник В.О.Моляко. К.: Педагогічна думка, 2008. 207 с.
10. Слободяник А.Т. Психотерапия, внушение, гипноз. Киев, 1983.
11. Соціокультурні чинники становлення сучасної парадигми психотерапевтичної допомоги особистості / за ред. З.Г.Кісарчук. К.,

Кіровоград: Імекс-ЛТД

12. Татенко В.О. Соціальна психологія впливу: Монографія. К.: Міленіум, 2008. 216 с.
13. Филатов А.Т. Аутогенная тренировка. Киев, 1987.
14. Шейнов В.П. Как управлять другими. Как управлять собой. (Искусство менеджера). Минск, 1996.
15. Шейнов В.П. Конфликты в нашей жизни и их разрешение. Минск, 1996.